

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem v právní věci žalobkyně: **T. U.**, nar., státní příslušnost Ukrajina, t. č. pobytem, zast. Mgr. Radimem Strnadem, advokátem se sídlem Příkop 8, 602 00 Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 9. 2016, č. j. OAM-657/ZA-ZA11-ZA02-2016,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladu řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

Žalobou ze dne 26. 9. 2016, doručenou Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) dne 29. 9. 2016 se žalobkyně domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 9. 2016, č. j. OAM-657/ZA-ZA11-ZA02-2016 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto, že žalobkyni se mezinárodní ochrana podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a §

14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

II. Obsah napadeného rozhodnutí

Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že žalobkyně podala dne 27. 7. 2016 žádost o udělení mezinárodní ochrany, přičemž v podání ze dne 1. 8. 2016 (jímž svoji žádost doplnila o potřebné údaje) uvedla, že je státní příslušnicí Ukrajiny, ukrajinské národnosti a pravoslavného vyznání. Její manžel O. U. má v ČR povolen pobyt za účelem podnikání, v ČR se v současnosti nachází i syn žalobkyně M. U., který je také žadatelem o udělení mezinárodní ochrany. Posledním místem pobytu na Ukrajině byla obec L. v Zakarpatské oblasti. Do ČR přicestovala dne 25. 6. 2015. V období od 12. 8. 2001 do 8. 8. 2012 a poté od 17. 10. 2014 do 1. 10. 2015 měla uděleno polské vízum. Dále uvedla, že je zdravá, o udělení mezinárodní ochrany žádá z toho důvodu, že v ČR bydlí a pracuje její manžel. Ten se nemůže vrátit na Ukrajinu, neboť dostal povolávací rozkaz a o manželku a syna se bojí, nechce, aby byli na Ukrajině sami.

Dne 1. 8. 2016 byl s žalobkyní proveden také pohovor k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany, během něhož žalobkyně částečně upřesnila informace uvedené v samotné žádosti. Konkrétně uvedla, že na Ukrajině sdílela se synem společnou domácnost s rodiči manžela, samotný manžel od roku 2006 žije a pracuje v ČR. S manželem se vzájemně navštěvovali. Žalobkyně nepracovala, živil ji manžel. V červnu 2015 žalobkyně Ukrajinu opustila z důvodu vyhrožování jejímu manželovi poté, co dostal dne 5. 4. 2015 povolávací rozkaz. Nejprve se do ČR za manželem přestěhovala žalobkyně, později její manžel obstaral vízum pro syna. Ohledně jí tvrzeného vyhrožování uvedla, že k němu došlo v dubnu 2015, když se vrátila z návštěvy manžela v ČR. Za žalobkyní přišli nějací lidé a ptali se, proč se její manžel nehlásil na vojenskou správu. Když zjistili, že pracuje v zahraničí, řekli žalobkyni, ať se manžel vrátí na Ukrajinu a aby si uvědomil, že má rodinu a té by se mohlo něco stát. Žalobkyně se domnívá, že se jednalo o osoby z tzv. Pravého sektoru. Po tomto incidentu žalobkyně takřka nikam nechodila, všechny záležitosti řešila pouze ve své vesnici. O přestěhování v rámci Ukrajiny neuvažovala. O několik měsíců později odcestovala s manželem do ČR a po vyřízení víza z Ukrajiny odvezli i jejich syna. V ČR manžel žalobkyně žádal o udělení trvalého pobytu, potom měli v úmyslu žádat o sloučení rodiny. Manželova žádost byla však vyřízena negativně. Žalobkyni bylo uloženo správní vyhoštění, proti čemuž se odvolala a v době podání žádosti o mezinárodní ochranu věc stále nebyla vyřízena. Z ČR po uložení vyhoštění nevycestovala, protože má strach z osob, které jí na Ukrajině vyhrožovaly. Podle informací od rodiny na Ukrajině nicméně za manželem již nikdo nepřišel. Žalobkyně nebyla ve vlasti politicky aktivní a neměla nikdy problémy se státními orgány. V případě návratu do vlasti se obává, že jí zase bude někdo vyhrožovat. Ve vlasti se s žádostí o pomoc na nikoho neobracela, protože měla strach. Otec žalobce jel na policii, kde mu bylo sděleno, že když manžel žalobkyně obdržel povolávací rozkaz, má uposlechnout a nastoupit do armády. Žalobkyně se nepokoušela kontaktovat vojenskou správu a vysvětlit zde, že manžel žije dlouhodobě v zahraničí. V návratu do vlasti jí kromě strachu z vyhrožování brání skutečnost, že manžel má v ČR velmi dobrou práci, které se nechce vzdát.

Žalovaný shrnul, že důvodem pro podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je obava z neznámých osob, které měly žalobkyni vyhrožovat z důvodu nenastoupení manžela žalobce do ukrajinské armády, a dále pak také snaha o legalizaci pobytu na území ČR.

Při posouzení podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu žalovaný vycházel ze skutečností sdělených žalobkyní, z informací z Cizineckého informačního systému, vybraných částí spisového materiálu vedeného ve věci žádosti o mezinárodní ochranu podané synem žalobkyně a v neposlední řadě též z informací, které shromáždil ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. Konkrétně vycházel z informací Ministerstva zahraničních věcí ČR (dále jen „MZV“) ze dne 1. 8. 2014, č. j. 110105/2014-LPTP, a ze dne 9. 10. 2015, č. j. 115045/2015-LPTP.

Po posouzení všech tvrzení žalobkyně a shromážděných podkladů rozhodnutí dospěl žalovaný k závěru, že nejsou dány předpoklady pro udělení azylu dle ust. § 12a zákona o azylu, neboť nic nenasvědčuje tomu, že by byla žalobkyně ve své vlasti pronásledována pro uplatňování politických práv a svobod.

Dále žalovaný konstatoval, že podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu se cizinci udělí azyl, pokud má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Azylově relevantní důvody jsou vymezeny taxativně, což znamená, že pro žádné jiné než zde explicitně uvedené důvody nelze azyl podle ust. § 12 písm. b) udělit.

Pokud se jedná o tvrzení žalobkyně ohledně jejich problémů na Ukrajině, označil je žalovaný za nevěrohodné, a to zejména s ohledem na rozpory mezi výpověďmi žalobkyně v předmětném řízení a v řízení o udělení mezinárodní ochrany vedeným s jejím nezletilým synem. Zásadní rozpor nastal již při stanovení data doručení povolávacího rozkazu manželovi žalobkyně. Během synova řízení žalobkyně sdělila, že povolávací rozkaz pro jejího manžela přišel dne 10. 5. 2015 a výslovně uvedla, že to bylo v době, kdy byla se synem na Ukrajině. V současném řízení uvedla datum 5. 4. 2015, což mělo být v době, kdy se nacházela v ČR. Z údajů v pasu žalobkyně je patrné, že tato se nacházela na území států EU od 11. 1. 2015 do 10. 4. 2015 a poté od 25. 6. 2015, kdy do EU přicestovala naposled. Dále není jasné ani tolik, s kým měl syn žalobkyně na Ukrajině pobývat a kde tedy mělo dojít k údajnému vyhrožování. V řízení týkajícím se jejího syna žalobkyně vypověděla, že syn žil s její matkou (kterou poté přijela navštívit, neboť byla nemocná), v předmětném řízení naopak hovořila o tom, že syn pobýval s tchýní žalobkyně a následně s otcem žalobkyně. Nesrovnalosti lze nalézt také v odůvodnění tvrzení žalobkyně, že jí vyhrožovali lidé z tzv. Pravého sektoru. V prvním případě uvedla, že tito lidé o sobě sami prohlásili, že patří k Pravému sektoru, v předmětném řízení svoji domněnku odůvodnila tím, že lidé říkali, že ti, kteří chodí odvádět muže, patří k Pravému sektoru. Dále žalovaný poukázal na skutečnost, že v řízení týkajícím se syna žalobkyně tato uvedla, že se po incidentu obrátila v obci S. na policii, která jí však nepomohla. V předmětném řízení naproti tomu uvedla, že se na nikoho neobracela, protože se bála, a policii kontaktoval její tchán. Rozpory lze nalézt taktéž v otázce četnosti výhrůžek, neboť v předmětném řízení žalobkyně tvrdila, že jí bylo vyhrožováno toliko jednou, během synova řízení však uvedla, že její rodinu kontaktovaly dotčené osoby dvakrát, přičemž poprvé se ještě o vyhrožování nejednalo, podruhé již ano. Zcela odlišně žalobkyně popsala i intenzitu vyhrožování. V řízení vedeném s jejím synem totiž výslovně uvedla, že jí i jejímu synovi bylo vyhrožováno zabitím.

Žalovaný zdůraznil, že tvrzení žalobkyně, že jí bylo vyhrožováno právě členy tzv. Pravého sektoru, jsou nevěrohodná a vyhrožovat jí tedy mohl v zásadě kdokoli. Nadto žalovaný uvedl, že z informací o zemi původu vyplývá, že na Ukrajině existuje možnost vyhledat pomoc v případě poškození způsobeného trestnou činností či porušováním základních práv a svobod. Vzhledem k rozporům ve výpovědích nelze jednoznačně říci, zda

se žalobkyně na policii s žádostí o pomoc obrátila či nikoliv. Odlišná situace by nastala, pokud by se jednalo o vyhrožování ze strany ukrajinských státních orgánů. V této souvislosti nicméně žalovaný konstatoval, že povolání manžela žalobkyně k výkonu vojenské služby nelze považovat za důvod pro udělení azylu. Žalovaný v této souvislosti odkázal na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 7. 1998, sp. zn. 6 A 508/97, a na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. 11. 2015, sp. zn. 32 Az 42/2014. Z výpovědi žalobkyně zcela jednoznačně vyplynulo, že problémy s neznámými osobami měla mít proto, že její manžel odmítl nastoupit do armády. Bylo by tedy možné hovořit o jakémsi přenesení „trestu“ za nenastoupení manžela do armády přímo na žalobkyni. Žalovaný se zabýval tím, zda by se mohlo jednat o naplnění definice pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině. S přihlédnutím k relevantní judikatuře českých soudů, zejména rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 2. 1997, sp. zn. 6 A 516/95, však dospěl k závěru, že situaci žalobkyně nelze podřadit pod pojem pronásledování ve smyslu ust. § 12 písm. b) zákona o azylu.

Žalovaný dále nepřehlédl, že manžel žalobkyně poté, co mělo dojít k incidentu s neznámými osobami, minimálně dvakrát cestoval na území Ukrajiny a nesetkal se s žádnými potížemi. Žalovaný upozornil rovněž na skutečnost, že podle výše citovaných zpráv MZV nejsou občané Ukrajiny s trvalým či dlouhodobým pobytem v zahraničí povoláváni k vojenské službě, neboť jim nelze předat povolávací rozkaz. Vyhýbání se převzetí povolávacího rozkazu přitom není považováno za trestný čin. Žalovaný se tedy domnívá, že manžel žalobkyně neměl na území Ukrajiny žádné obtíže právě proto, že s ohledem na svůj dlouhodobý pobyt mimo území si nikdy nepřevzal povolávací rozkaz. O tom, že žalobkyně ani její manžel nepovažovali situaci jejich rodiny ve vlasti za vážnou, svědčí i to, že ze země okamžitě neodvezli především jejich nezletilého syna.

Žalovaný rovněž akcentoval, že žalobkyně podala žádost o udělení mezinárodní ochrany po poměrně dlouhé době strávené v ČR (po více než jednom roce), přičemž za zarážející považuje zejména tu skutečnost, že žalobkyně nepožádala o udělení mezinárodní ochrany společně se svým synem, neboť v jeho zastoupení tak učinila z totožných důvodů již dne 9. 9. 2015. K azylovému řízení ohledně syna žalobkyně, žalovaný uvedl, že rozhodnutím, ze dne 29. 1. 2016, č. j. OAM-773/ZA-ZA02-ZA02-2015, nebyla mezinárodní ochrana synu žalobkyně udělena. Proti tomuto rozhodnutí podali zákonní zástupci nezletilého žalobu, která byla rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 1. 6. 2016, č. j. 41 Az 3/2016 – 24, zamítnuta. Proti rozhodnutí krajského soudu dále zákonní zástupci brojili kasační stížností, o níž však nebylo k okamžiku vydání napadeného rozhodnutí dosud rozhodnuto. Přehlédnout nelze ani skutečnost, že pravomocně rozhodnuto bylo také o správním vyhoštění žalobkyně. Žalovaný tedy shrnul, že potíže žalobkyně zcela zjevně nebyly natolik závažné, aby o mezinárodní ochranu požádala bezprostředně po příjezdu do ČR.

Za druhý důvod podání žádosti žalovaný označil snahu o legalizaci pobytu na území ČR. Žalovaný zdůraznil, že k těmto účelům institut azylu neslouží, přičemž odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, sp. zn. 7 Azs 117/2004.

Žalovaný uzavřel, že žalobkyně důvody pro udělení azylu dle § 12b zákona o azylu nesplňuje. S totožným závěrem vyhodnotil naplnění podmínek pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny dle ust. § 13 zákona o azylu, neboť nebylo zjištěno, že by byl v ČR udělen azyl některému z rodinných příslušníků žalobkyně.

Dále žalovaný zkoumal, zda žalobkyně nesplňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu podle ust. § 14 zákona o azylu. V této souvislosti se zabýval zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobkyně a jejím věkem a zdravotním stavem. Žalovaný shrnul, že žalobkyně je dospělá, plně svéprávná a schopná se o sebe postarat. Po dokončení studia nepracovala, jelikož mzdy na Ukrajině byly nízké a živil ji manžel, který bydlí a pracuje v ČR. Žalobkyně je zdravá a ani ona sama v průběhu správního řízení neuvedla žádné zřetele hodné okolnosti, které by svědčily pro udělení humanitárního azylu. Nadto je tato forma mezinárodní ochrany nenároková. Žalovaný proto rozhodl, že se žalobkyni ani humanitární azyl podle ust. § 14 zákona o azylu neuděluje.

Jelikož nebyly naplněny důvody pro udělení azylu, jakožto vyšší formy mezinárodní ochrany, posuzoval žalovaný naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany. Pro tyto účely vycházel kromě výpovědi žalobkyně a jí doložených podkladů také z informací z CIS, vybraných částí spisového materiálu vedeného ve věci žádosti o mezinárodní ochranu podané synem žalobkyně a v neposlední řadě též z informací, které shromáždil ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. Konkrétně vycházel z informací MZV ze dne 3. 6. 2016, č. j. 103518/2016-LPTP, ze dne 25. 7. 2016, č. j. 107283/2016-LPTP, ze dne 1. 8. 2014, č. j. 110105/2014-LPTP, a ze dne 9. 10. 2015, č. j. 115045/2015-LPTP. Žalovaný využil také Výroční zprávu Human Rights Watch 2016 ze dne 27. 1. 2016, Výroční zprávu Freedom House 2016 „Svoboda ve světě – Ukrajina“ ze dne 27. 1. 2016, zprávu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva „Zpráva o stavu lidských práv na Ukrajině v období od 16. listopadu 2015 do 15. února 2016“ ze dne 3. 3. 2016 a informaci Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky „Posouzení mezinárodní ochrany v souvislosti s vývojem na Ukrajině – aktualizace č. 3“ ze září 2015.

Ohledně naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany žalovaný uvedl, že v průběhu správního řízení nevyplynuly žádné skutečnosti svědčící o tom, že by v případě návratu žalobkyni hrozila vážná újma uložením či vykonáním trestu smrti. Taktéž nebylo shledáno, že by žalobkyni hrozilo bezprostřední nebezpečí mučení, nebo nelidského či ponižujícího zacházení. Žalovaný připustil, že původcem vážné újmy mohou být i soukromé osoby, takovou skutečnost je však třeba v řízení prokázat, stejně jako to, že Ukrajina není schopna poskytnout před soukromými původci vážné újmy ochranu.

Žalovaný odkázal na jeho právní hodnocení podmínek pro udělení azylu, pokud se týče věrohodnosti výpovědi žalobkyně a načasování podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Dále pak žalovaný vyzdvihl, že i podle výpovědi žalobkyně bylo vyhrožování na Ukrajině ojedinělým incidentem, který se již neopakoval, přitom se navíc jednalo pouze o zcela neurčité verbální výhrůžky. Žalovaný je tedy přesvědčen, že žalobkyni nebezpečí vážné újmy na Ukrajině nehrozilo a nehrozí. I kdyby nicméně žalobkyně na Ukrajině problémy měla, z informace MZV ze dne 1. 8. 2014 vyplývá, že žalobkyně měla možnost obrátit se s žádostí o pomoc na státní orgány. Žalovaný nepřehlédl, že citované informace MZV zmiňují v této oblasti jisté obtíže, zejména možné průtahy v prošetřování oznámené trestné činnosti a absentující nezávislost soudního systému. Žalovaný nicméně zdůraznil, že žalobkyně se ani na soud nikdy neobracela a s ohledem na rozpory v jejích výpovědích existují závažné pochybnosti o tom, zda se vůbec obracela na jakýkoliv státní orgán.

Pokud se jedná o druhý důvod podání žádosti, tj. snahu o legalizaci pobytu na území ČR, tento dle mínění žalovaného nemůže svědčit pro udělení doplňkové ochrany, což vyplývá i z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2011, sp. zn. 2 Azs 50/2010.

Dále se žalovaný zabýval taktéž tím, zda by žalobkyni v případě návratu do vlasti nehrozilo vážné ohrožení života či lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního či vnitřního ozbrojeného konfliktu. K tomu žalovaný uvedl, že zhoršená bezpečnost situace panuje pouze na části ukrajinského území. Z výpovědi žalobkyně vyplývá, že se zdržovala v obci L., která se nachází v Zakarpatské oblasti, na hranici s oblastí Lvovskou, tj. na území, které lze dlouhodobě označit za stabilní.

Konečně se žalovaný zabýval také tím, zda by případné vycestování žalobkyně nepředstavovalo rozpor s mezinárodními závazky ČR. V této souvislosti posuzoval zejména možný zásah do soukromého a rodinného života žalobkyně (čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod), přičemž dovodil, že žalobkyně může svůj rodinný a soukromý život realizovat i ve své vlasti, neboť příbuzným žalobkyně v návratu do vlasti nebrání žádné objektivní překážky. Skutečnost, že manžel žalobkyně má v ČR dobrou práci, nepovažoval žalovaný za relevantní. Své závěry žalovaný opřel také o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2010, sp. zn. 6 Azs 5/2010.

Žalovaný tedy shrnul, že v případě žalobkyně nejsou dány důvody pro udělení doplňkové ochrany podle ust. § 14a zákona o azylu. Stejně tak nebylo shledáno, že by žalobkyně splňovala podmínky pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny (§ 14b zákona o azylu), neboť nebylo zjištěno, že by byla v ČR udělena doplňková ochrana některému z jejích rodinných příslušníků.

III. Žaloba

V žalobě proti napadenému rozhodnutí žalobkyně prostřednictvím svého zástupce namítá, že žalovaný její situaci vyhodnotil chybně. Žalobkyně se dovolává rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 – 57, a rozsudku téhož soudu ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 – 63, v nichž se podává, že není povinností žadatele o azyl prokazovat pronásledování své osoby jinými důkazními prostředky než svou výpovědí a je naopak na správním orgánu, aby v případě pochybností shromáždil důkazy potřebné k prokázání či vyvrácení věrohodnosti této výpovědi. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že výpověď žalobkyně je nevěrohodná, na podporu těchto závěrů však neshromáždil žádné důkazy. Žalovaný nadto nerespektoval ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, z níž vyplývá, že drobné rozpory ve výpovědích, které mohou být způsobeny mimo jiné nepřesnostmi v překladu či časovým odstupem od popisovaných událostí, samy o sobě zpravidla neopravňují k závěru o věrohodnosti žadatele. Vzhledem k tomu, že žalovaný své tvrzení o nevěrohodnosti nevystavěl na žádných důkazech, jedná se z jeho strany o vybočení z mezí správního uvážení.

Pokud se jedná o posuzování podmínek pro udělení doplňkové ochrany, žalobkyně považuje za irelevantní tvrzení žalovaného, že jí nehrozí žádné nebezpečí od státních orgánů. Žalobkyně totiž nemá obavu z postihu státními orgány, ale z vyhrožování od členů Právěho sektoru. Žalobkyně se obrátila na policii ve městě S., avšak tato jí odmítla pomoci s tím, že se má manžel vrátit na Ukrajinu a své problémy vyřešit sám.

Dále se žalobkyně vymezila vůči tvrzení, že její manžel nemá ve své vlasti žádné problémy, neboť má dlouhodobý pobyt v ČR a nemůže tedy nikdy převzít povolávací rozkaz. Žalobkyně upřesňuje, že s jejím manželem je toho času vedeno řízení o prodloužení dlouhodobého pobytu a na území ČR pobývá na základě tzv. překlenovacích štítků. Je tedy zjevné, že byť má žalovaný přístup do evidence cizinců, nebyl schopen ověřit si aktuální pobytový status manžela žalobkyně a nevycházel z dostatečně zjištěného stavu věci.

V neposlední řadě žalobkyně označila za čistě spekulativní závěr žalovaného, že žalobkyně s manželem nepovažovali situaci na Ukrajině za natolik kritickou, pakliže odsud okamžitě neodvezli svého nezletilého syna. Vyřízení krátkodobého víza je totiž na Ukrajině spojeno s mnohými obtížemi a administrativními překážkami, což musí být žalovanému známo nejen z jeho úřední činnosti, ale i z médií.

Žalobkyně uzavírá, že napadené rozhodnutí nevychází z náležitě zjištěného skutkového stavu, protože je i nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Proto navrhuje, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

Ve vyjádření k žalobě žalovaný setrval na svém dosavadním stanovisku obsaženém v napadeném rozhodnutí, jež ve stručnosti zopakoval. Žalovaný trvá na tom, že výpovědi žalobkyně jsou nevěrohodné. Současně nelze přehlédnout, že žádost o udělení mezinárodní ochrany žalobkyně podala až více než rok poté, co naposled přicestovala na území ČR. Zarážející je rovněž fakt, že žalobkyně o mezinárodní ochranu nepožádala společně se svým synem, to tím spíše, že žalobkyni bylo již v roce 2015 uloženo správní vyhoštění. Pokud se jedná o manžela žalobkyně, tento měl od roku 2011 do roku 2015 povolen pobyt na území ČR za účelem podnikání. S ohledem na neplnění avizovaného účelu pobytu mu však bylo povolení odňato a v současnosti pobývá na území ČR na základě tzv. překlenovacích štítků.

Žalovaný je přesvědčen, že podání žádosti o mezinárodní ochranu bylo ze strany žalobkyně motivováno snahou o legalizaci pobytu na území ČR. Žalobkyně sama potvrdila, že do ČR jezdí za manželem již od roku 2010. Se svými problémy se mohla žalobkyně obrátit na ukrajinské státní orgány, přičemž z dostupných zdrojů vyplývá, že ukrajinské orgány jsou schopny svým občanům ochranu před pronásledováním zajistit.

Žalovaný se domnívá, že obstaral pro rozhodnutí ve věci dostatečné množství podkladů. Žalobkyně měla možnost se s obsahem spisu před vydáním rozhodnutí seznámit a případně vyjádřit i námitky k jednotlivým shromážděným informačním zdrojům. Takto však neučinila.

Žalovaný shrnul, že ve věci postupoval zcela v souladu s právními předpisy. Napadené rozhodnutí považuje za zcela zákonné, protože navrhuje, aby krajský soud žalobu, jakožto nedůvodnou, zamítl.

V. Posouzení věci krajským soudem

Krajský soud v první řadě zkoumal, zda byly splněny podmínky řízení, přičemž v této souvislosti shledal, že žaloba byla podána osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu, a rovněž se jedná o žalobu přípustnou.

O žalobě krajský soud rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s takovým postupem souhlasili a krajský soud navíc neshledal ústní projednání věci nezbytným.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž dospěl k závěru, že žaloba **není důvodná**.

Ze správního spisu krajský soud zjistil, že jsou v něm založeny veškeré písemnosti, na něž se žalovaný v napadeném rozhodnutí odvolával a z nichž vycházel. Jedná se zejména o žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany včetně jejího doplnění ze dne 1. 8. 2016, protokol o pohovoru k podané žádosti ze dne 1. 8. 2016, podklady z řízení o udělení mezinárodní ochrany ve věci syna žalobkyně (žádost o udělení mezinárodní ochrany ze dne 9. 9. 2015, protokol o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, protokol o seznámení s podklady rozhodnutí, rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR ze dne 29. 1. 2016, č. j. OAM-773/ZA-ZA02-ZA02-2015) a podkladové materiály k aktuální situaci na Ukrajině. Z těchto podkladových materiálů se jedná o informace MZV ze dne 3. 6. 2016, č. j. 103518/2016-LPTP, ze dne 25. 7. 2016, č. j. 107283/2016-LPTP, ze dne 9. 10. 2015, č. j. 115045/2015-LPTP a ze dne 1. 8. 2014, č. j. 110105/2014-LPTP. Dále o Výroční zprávu Human Rights Watch 2016 ze dne 27. 1. 2016, Výroční zprávu Freedom House 2016 „Svoboda ve světě – Ukrajina“ ze dne 27. 1. 2016, zprávu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva „Zpráva o stavu lidských práv na Ukrajině v období od 16. listopadu 2015 do 15. února 2016“ z 3. 3. 2016 a informaci Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky „Posouzení mezinárodní ochrany v souvislosti s vývojem na Ukrajině – aktualizace č. 3“ ze září 2015.

Právní úprava mezinárodní ochrany formou azylu je na vnitrostátní úrovni upravena v ust. § 12 až § 14 zákona o azylu, institut doplňkové ochrany je pak zakotven v ust. § 14a a § 14b zákona o azylu. Žalobkyně v podané žalobě nevymezila, pro udělení jaké formy mezinárodní ochrany by měly jí uváděné důvody svědčit. Lze však dovodit, že implicitně brojí proti způsobu posouzení naplnění podmínek pro udělení azylu dle ust. § 12 zákona o azylu a doplňkové ochrany podle ust. § 14a téhož zákona. Žádná z žalobních námitek tedy nesměruje proti posouzení podmínek pro udělení azylu a doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny ani humanitárního azylu. Krajský soud se proto nebude v tomto rozsahu přezkumem napadeného rozhodnutí blíže zabývat, přičemž pouze stručně konstatuje, že napadené rozhodnutí je i co do těchto forem mezinárodní ochrany řádným a přezkoumatelným způsobem odůvodněno.

Dle ust. § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, *„bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.“*

Dle ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu platí, že *„[d]oplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje: a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.“*

Žalobkyně jako důvody, které ji vedly k podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany, označila obavy z újmy na zdraví či dokonce na životě v případě návratu na Ukrajinu. Konkrétně uvedla, že jí bylo v minulosti z důvodu nerespektování povolávacího rozkazu jejím manželem na Ukrajině vyhrožováno osobami z tzv. Právěho sektoru. Žalovaný v napadeném rozhodnutí tyto skutečnosti řádně vyhodnotil, avšak nedospěl k závěru, že by mohly odůvodňovat udělení kterékoliv z forem mezinárodní ochrany. S tímto názorem se krajský soud plně ztotožňuje.

Pokud se jedná o posouzení jednotlivých forem mezinárodní ochrany, poukazuje krajský soud nejprve na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu k poskytování azylu, podle níž „[s]kutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby (...) není bez dalšího ani důvodem pro udělení azylu dle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ani důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003-65; všechna citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Tuto myšlenku dále Nejvyšší správní soud rozvinul v rozsudku ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 – 48, podle něhož obavy z vyhrožování soukromé osoby nesvědčí pro udělení azylu tím spíše v situaci, „kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny.“ Krajský soud je nadto přesvědčen, že azylový příběh žalobkyně nemůže odůvodňovat udělení azylu podle ust. § 12 zákona o azylu již jen z toho důvodu, že se v jejím případě nejedná o obavu z pronásledování z některého z azylově relevantních důvodů (tj. z důvodu rasy, pohlaví apod.). V každém případě však ani intenzita žalobkyní tvrzeného nebezpečí není taková, že by bylo možno vůbec uvažovat o naplnění podmínek pro udělení azylu. Krajský soud zdůrazňuje, že azyl je institutem zcela mimořádným, poskytovaným pouze osobám čelícím těm nejzávažnějším formám pronásledování. Zcela ojedinělý incident spočívající v toliko verbálním vyhrožování ze strany nestátních původců přitom bezesporu za takové pronásledování považovat nelze. Krajský soud tedy aprobejme názor žalovaného, že důvody pro udělení azylu dle ust. § 12 zákona o azylu u žalobkyně nebyly dány.

Pokud se jedná o nižší formu mezinárodní ochrany, která je představována institutem doplňkové ochrany, zde krajský soud vycházel z následujících úvah. Z dikce ust. § 14a zákona o azylu je patrné, že pro udělení doplňkové ochrany musí být u žadatele kumulativně splněno několik základních podmínek. Tyto podmínky definoval Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008-62, v němž shrnul, že „žadatel (1) se musí nacházet mimo zemi svého původu; (2) musí mít důvodné obavy, že mu hrozí skutečné nebezpečí (reálná hrozba); (3) vážné újmy; (4) nemůže nebo není ochoten využít ochrany v zemi původu; a (5) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule.“ V případě žalobkyně lze mít primárně pochybnosti o existenci hrozby „skutečného nebezpečí“. Vymezení tohoto pojmu je věnována značná pozornost v judikatuře Nejvyššího správního soudu, který i s přihlédnutím k rozhodovací praxi Evropského soudu pro lidská práva dovodil, že „skutečným“ neboli „reálným“ nebezpečím je nutno rozumět, „že ve významném procentu případů obdobných situací stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho (k tomu viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2012, č. j. 7 Azs 9/2012-46).“

V daném případě má krajský soud za to, že se žalobkyní skutečnou hrozbu takové újmy nepodařilo náležitým způsobem prokázat, resp. ani tvrdit. Jednak krajský soud ve shodě s žalovaným poukazuje na skutečnost, že jednotlivé verze skutkových událostí, tak jak je

vykreslila žalobkyně, se v určitých aspektech liší. Přitom tyto odlišnosti nelze dle mínění krajského soudu bagatelizovat, neboť se vyskytují i v poměrně klíčových momentech výpovědi žalobkyně (např. okolnosti doručení povolávacího rozkazu, charakter žalobkyní tvrzeného vyhrožování osob z tzv. Pravého sektoru). Nadto s přihlédnutím k četnosti výskytu těchto odlišností lze skutečně oprávněně pochybovat o věrohodnosti celé výpovědi žalobkyně, přičemž se jeví, že žalobkyně účelově přizpůsobovala popis událostí potřebám toho kterého řízení o mezinárodní ochraně. Těmto závěrům dostatečně nasvědčuje obsah spisového materiálu, v němž jsou založeny i podklady z řízení o udělení mezinárodní ochrany vedeného se synem žalobkyně. Žalobkyni tedy nelze přisvědčit v tom směru, že by byl úsudek žalovaného ohledně nevěrohodnosti její výpovědi důkazně nepodložený. I pokud by však krajský soud připustil, že jádro výpovědi žalobkyně je pravdivé, lze mít o reálnosti žalobkyní popsané hrozby vážné pochybnosti. Jak již bylo uvedeno výše, jednalo se toliko o zcela ojedinělý incident poněkud neurčitěho verbálního vyhrožování, který nebyl podpořen ani žádným dalším jednáním (tj. kupříkladu fyzickým násilím ze strany vyhrožujících osob), a který se poté již nikdy neopakoval. Přitom žalobkyně svou vlast opustila až v červnu roku 2015 (tj. cca 2 měsíce po incidentu) a její syn dokonce až v srpnu roku 2015. Pokud by se žalobkyně skutečně cítila v takovém ohrožení, lze jen stěží pochopit, z jakého důvodu neodjela spolu se synem (kterého nadto ponechala v místě hrozící újmy ještě o takřka dva měsíce déle) z Ukrajiny bez prodlení, a proč také hned v této době nepožádala o udělení mezinárodní ochrany. V neposlední řadě krajský soud připomíná, že pokud se žalobkyně cítila ohrožená, měla možnost domáhat se ochrany i ve svém státě, na což však v zásadě rezignovala. Ze zpráv o situaci na Ukrajině vyplývá, že existují mechanismy ochrany, kterých mohou ukrajinští občané v obdobných případech využít, a byť nejsou zcela efektivní, nelze je současně označit ani za zcela nefunkční. Nelze tedy *a priori* usuzovat, že by se žalobkyně neměla možnost žádné ochrany na území své vlasti domoci. Krajský soud se tedy domnívá, že situace žalobkyně nesvědčí ani pro udělení doplňkové ochrany a plně tak souzní se závěry žalovaného.

Lze tedy shrnout, že žalobkyně v průběhu správního řízení neuvedla žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že by byla v zemi původu azylově relevantním způsobem pronásledována, či že by jí hrozilo nebezpečí jakékoliv závažné újmy, kterou by bylo možno zohlednit z hlediska posuzování naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany. Krajský soud nepochybně, že se žalobkyně mohla na Ukrajině setkat s jí popsaným vyhrožováním, nicméně tato skutečnost sama o sobě nepostačuje k udělení takové formy ochrany, jakou představuje právě ochrana mezinárodní.

Navíc krajský soud nepřehlédl, že o udělení mezinárodní ochrany se žalobkyně rozhodla požádat až se značným časovým odstupem, a to za situace, kdy již nebyla schopna zajistit si legální pobyt na území ČR v intencích zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Krajský soud se domnívá, že podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany bylo ze strany žalobkyně skutečně motivováno spíše snahou legalizovat i do budoucna její pobyt na území ČR, kde se již dlouhodobě zdržuje její manžel. Azyl, jakož i další formy mezinárodní ochrany, však představují zcela mimořádné instituty sloužícími k ochraně cizinců, kteří pociťují důvodnou obavu před nejzávažnějšími formami pronásledování v zemi původu. Nelze je proto chápat jako prostředek k legalizaci pobytu cizince na území ČR a jeho prostřednictvím nelze obcházet procedury upravené zákonem o pobytu cizinců (k tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004 – 44).

Pro úplnost se krajský soud zabýval i zbýlými výtkami žalobkyně ohledně nedostatků odůvodnění napadeného rozhodnutí. Pokud se jedná o tvrzení, že žalovaný nepřesně uvedl

informace o pobytovém statusu manžela žalobkyně, krajský soud se s tímto tvrzením neztotožňuje. Žalovaný pouze poukázal na skutečnost, že manžel žalobkyně již dlouhodobě pobývá na území ČR, protože si ani nemohl převzít povolávací rozkaz a dopouštět se tak jednání, které by bylo z pohledu ukrajinské justice trestné. O tom, že se žalobce již dlouhodobě zdržuje mimo území Ukrajiny a pracuje v ČR, není pochyb, přičemž je z tohoto hlediska zcela nerozhodné, na základě jakého titulu v ČR pobývá. Žalovaný tímto mínil pouze poukázat na skutečnost, že fakticky ani nebylo možné, aby si manžel žalobkyně povolávací rozkaz převzal. Obdobně považuje krajský soud za zcela neopodstatněnou námitku žalobkyně, že žalovaný záměrně přehlédl, že okamžitému vycestování jejího syna z Ukrajiny bránily administrativní překážky. I zde se žalovaný pokoušel na předmětné skutečnosti pouze ilustrovat, že žalobkyně zřejmě nepovažovala jí a jejímu synovi hrozící nebezpečí za natolik závažné, když syna neprodleně neodvezla. S tímto tvrzením se ostatně krajský soud ztotožňuje, neboť pokud by žalobkyně skutečně uvěřila výhrůžkám ublížením na zdraví či dokonce smrtí, lze jen stěží uvěřit tomu, že by svého syna ponechala na místě, kde mu takové nebezpečí hrozilo.

VI. Závěr a náklady řízení

Krajský soud tedy shledal, že žalovaný se řádně zabýval situací žalobkyně a jeho závěry o nenaplnění podmínek pro udělení kterékoliv z forem mezinárodní ochrany jsou odpovídajícím způsobem odůvodněné a nachází oporu ve správním spise. Žalobní námitky krajský soud vyhodnotil jako nedůvodné, a proto žalobu zamítl, jak je ve výroku I uvedeno.

Výrok II o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobkyně nebyla v řízení úspěšná, protože nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému nevznikly náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti, a proto mu krajský soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, jak je ve výroku III tohoto rozsudku uvedeno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 16. června 2017

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Karolina Marešová